

AURINKO TERVITAB TEID REISIL KÜPROSELE

NB! Limassolis puhkate omapäi. Aurinko reisisindajaid Limassolis ei ole, Paphoses oleva esindajaga saab ühendust telefoni teel. Ka eestikeelseid ekskursioone Limassolist ei toimu.

Lend: Aurinko otselennud Küprosele toimuvad lennukompaniiga Smartlynx. Lennuk maandub Paphose lennuväljal ning lennuaeg on u 4 t ja 10 min. Lennugraafiku leiate Aurinko kodulehelt www.aurinko.ee/et/lennuajad. Lennuajad on antud kohalike aegade järgi. Küprosel on sama aeg, mis Eestis.

NB! Palume lennuajad kindlasti 24 t enne väljalendu oma reisibüroost või Aurinko Tallinna kontorist üle kontrollida. Sihtkohas kontrollige lennuajad üle palun Aurinko reisisindajalt! Tallinnas palume lennujaamas olla 2-1,5 tundi enne lennu väljumist. Aurinko tšarterlendudel toimub reisile registreerimine passi või ID kaardi alusel.

Pagas: Registreeritava pagasi määr on 20 kg+5 kg käsipagasi ühe inimese kohta. Kui arvestate pagasi reisiseltskonna peale, siis võib ühe kohvri või koti kaal olla kuni 32 kg. Lubatud raskema pagasi pealevõtmist ei saa garanteerida ning lennufirmal ei ole kohustust seda ka sihtkohta järele toimetada. Palun lisage ka äraantava pagasi sisse oma kontaktandmed (visiitkaart, märkmepaber kontaktidega vms). Juhul kui pagas peaks kaduma minema ja kohvril ei ole väljaspool pagasisilti (või on see kadunud), saab lennufirma pagasi sees oleva kontaktinfo järgi pagasiomanikuga kiiresti ühendust võtta. Terava otsaga esemed nagu küünekäärid, taskunoad, korgitserid vms tuleb pakkida äraantavasse pagasisse. Samuti tuleb pakkida äraantavasse pagasisse kõik vedelikud, ka hambapasta ja parfüümid. Käsipagasis veetavate vedelike pakkimiseks sobivaid kilekotte saab reisiterminalis asuvas R-kioskist ning turvakontrolli kõrval paiknevast automaadist (1 euro eest saab 2 mini grip kotti). Kõik dokumendid, ravimid, võtmed, telefonid, sülearvutid, raha, eh ted jms. väärtuslikud asjad, tuleb pakkida käsipagasisse, mitte äraantavasse pagasisse. NB! Käsipagasisse tuleb pakkida ka elektroonilised sigaretid ja nende akud.

Palun tutvuge Smartlyxi pagasireeglitega <http://www.smartlynx.aero/passengers/before-the-journey/baggage-ee>

Teenindus Smartlynxi pardal: lennuki meeskond räägib eesti-, inglise- ja vene keelt. Reisipaketi hind ei sisalda toitlustamist lennuki pardal. Toite saab ette tellida kuni 48 tundi enne väljalendu Airo Cateringi kodulehelt <https://flydinner.com/>. Lennu ajal on lisatasu eest võimalik osta jooke ja suupisteid pardamenüü alusel.

Imiku lisatasu on 50 eurot, mis ei sisalda istekohta lennukis.

Saabumine: Pärast pagasi kättesaamist ootab teid lennujaamas Aurinko reisisindaja, kes suunab teid transfeerbusside juurde. Transfeer lennujaamast u 72 km kaugusel paiknevasse Limassoli kestab u tund aega. NB! Palume kindlasti esindajat informeerida, kui mingil põhjusel jätate meie transfeeri kasutamata.

Hotellitubade kättesaamine ja äraandmine: Küprosel saab hotellitoad kätte alates kella 14:00. Hotellist ärasõidu kellaaja teatab teile Aurinko reisisindaja kohapeal.

Hea teada

Apteek ja arstiabi: Rohelise ristiga märgitud apteekke on kuurortides palju. Apteekides müüakse lisaks ravimitele ka kosmeetikat, lastetoitu ja mähkmeid. Apteegid on enamasti avatud E-L 8:30-13:30 ning pealelõunal uuesti 16:00-19:00. Valveapteegi nimi on kirjas kõikide apteekide ustel. Limassoli polikliinik on Ygia Polyclinic. Arsti juurde on tarvis kaasa võtta isikut tõendav dokument, kindlustus, reisikinnitus. Arstiabi eest tuleb kohapeal kas sularahas või kaardiga tasuda. Tervisekindlustuse olemasolul saab Eestisse tagasi jõudes tšekkide alusel arstiabile kulutatud raha tagasi (visiiditasu, ravimitšekid, transport arsti juurde).

Dokumentide kaotamine või vargus: tuleb pöörduda politseisse, kes väljastab selle kohta tõendi. Arvestada tuleks, et antud riigis puudub Eesti saatkond, konsulaarabi saab Eesti Aupeakonsulilt Nicosias või lähimast Euroopa Liidu liikmesriigi esindusest. Hädaolukorras saab konsuliteerida Välisministeeriumi valveametnikuga telefonil +372 53 01 9999 (24h). Politsei number on Küprosel 1460.

Raha ja krediitkaardid: Kehtiv rahaühik on euro. Krediitkaardid, nagu Visa ja EuroMaster on laialt kasutusel pealinnas ja puhkekeskustes. Väiksemates tavernides ja külapoodides eelistatakse reeglina sularaha. Pangakaardi kaotamise puhul tuleb viivitamatult teavitada oma panka. Swedbank +372 631 0310; SEB +372 665 5100; Luminor +372 628 3300; Coop Pank +372 661 6039.

Elekter: Adapter on vajalik, mille saab laenutada kas hotelli vastuvõtust (osades hotellides tasuta) või osta supermarketist (hind umbes 3 eurot).

Küprose köök: siin on segunenud Kreeka, Türgi ja Lähis-Ida parimad maitseelamused. Viljakas pinnas ja soodne kliima on siinse köögi väljakujunemise soodsad tegurid. *Meze* on parim viis mitmekesise ja maitsva Küprose köögi tutvust teha. *Meze* koosneb 10-20, mõnikord enamastki roast, võib valida liha/kala-*meze* või mõlemad (*Cyprus meze*). Kõigepealt serveeritakse külmad eelroad, dipikastmed, salatid, leib ning seejärel tuuakse lauda soojad road. *Meze* nautimiseks tasuks kindlasti aega varuda ja külluslikult kaetud laud sobib pigem õhtusöögiks. Liha-*meze* maksumus, olenevalt kohast, on u 20 €, *sega-meze* 15-20 € ja korralik kala-*meze* 30-40 €.

Küprose, Kreeka ja Türgi **kohv** on põhimõtteliselt üks ja seesama kohv. Poliitilistel põhjustel ei sobi muidugi Küprosel Türgi kohvi küsida. Kohvi serveeritakse väikestes tassides. Kohvi tellides tuleks täpsustada, kas soovite suhkruta kohvi (*skettos*), suhkruga kohvi (*metrios*) või ülimagusat kohvi (*glik*), sest suhkur lisatakse kohvile juba seda valmistades. Suviselt palava ilmaga on mõnus juua jääkohvi ehk *frappe'd*, mida traditsiooniliselt serveeritakse kõrges klaasis. *Frappe* kuulub trendikates kohvikutes kohalike noorte meelisjookide hulka. Küprose hele **õlu** Keo on saanud mitmeid rahvusvahelisi auhindu. Küprosel on litsents ka Carlsbergi õlle tootmiseks. Carlsbergi õlletehases toodetakse ka kohalikku Leon nimelist õlut. Küpros on kuulus oma heade veinide poolest. Magusa **šerri** sarnase maitsega dessertvein Commandaria on maailma vanim nimeliselt tuntud vein, mida hakkasid valmistama ristirüütlid. Seda valmistatakse siin ühel ja samal traditsioonilisel meetodil magusatest päikese käes kuivatatud viinamarjadest juba keskajast saadik. Arvatakse, et Küprose päritolu viinamarju on ajast aega kasutatud ka šampanja ja Madeira veini valmistamisel. Commandaria alkoholisisaldus on u 15%.

Lastele: Fasouri veepark on suurim ja populaarseim veepark, mis asub Limassoli lähistel. Park töötab aprillist oktoobrini, vastavalt ilmastikuoludele võivad konkreetsed avamise-sulgemise kuupäevad muutuda (2018. a avatud kuni 30. okt). Veepark oktoobris avatud T,R,P 10:00-17:00. Pilet täiskasvanule u 30 €, lapsele (kuni 12. a) u 17 €, alla 3. a sissepääs tasuta. **Aphrodite veepark** on sümpaatne veepark Paphose rannapiirkonnas, kus on erinevaid huvitavaid

atraktsioone. Pilet täiskasvanutele 30 €, lastele (kuni 12. a) 17 €, alla 3. a sissepääs tasuta. **Agia Napa veeparki** peetakse suurimaks temaatiliseks veepargiks Euroopas, põhirõhk kujunduses on antiik-Kreekal. Veepargi atraktsioonivalik on väga rikkalik. Park on avatud 10:30-17:30. Piletihind täiskasvanule 38 € ja lapsele (kuni 12. a) 24 €. Kõikides veeparkides on arstiabi punkt, vetelpäästjad, erinevad söögikohad, seifi rentimise võimalus.

Rannad: Enamik Küprose randu on tumeda liivaga, heleda liivaga randu on Agia Napa piirkonnas. Randades on lamamistoolid tasuta, hinnad algavad 3 eurost. Enamikes randades ei ole riietuskabiine ega dušše. Tervelt 39 Küprose randa on pärjatud nende puhtusest tunnistust andva sinilipuga. Saare populaarseimad rannad nagu näiteks Fig Tree Bay, Nissi Bay jt jäävad Agia Napa piirkonda. Agia Napa piirkonnas, Protarase ja Paralimni lähistel leidub ka väiksemaid rahulikke rannasoppe. Limassoli-Larnaka vahelisele rannateele jääb Governor's Beach, mis on nime saanud kunagise briti kuberneriga järgi. Limassoli keskusest u 15 min jalutuskäigu kaugusel on Ladies Mile rand. Saare lääneosas asuvad kaunid Pissouri, Coral Bay ja pisut väiksemad Pomose ja Polise rannad.

Transport: Linnadevaheline bussiühendus on hea. Linnakeskuse ja kuurortpiirkonna vahel sõidab buss nr. 30. Keslinna bussipeatus asub vanalinna ja Limassoli kindluse külje all. Sama bussiga pääseb ka uude sadamasse (New Port) ja linna suurimasse kaubanduskeskusesse My Mall. Kuurordi siseselt maksab ühe korra bussipilet u 1,5 € (kehtib kuni 21:00). Limassoli ja teiste linnade vahet sõidavad Intercity bussid, ühe suuna pileti hind on sõltuvalt sihtpunktist u 5 €. Taksod on varustatud taksomeetriga (umbes 1 eurot kilomeeter), kuid paljud taksojuhid ütleavad teile fikseeritud hinna. Takso saab tellida hotelli. Miinimutasu on 5 €. Takso kuurordist kesklinna maksab u 15 €, Paphosesse ja Larnakasse u 75 €. Suuremasse taksosse mahub kuni 6 inimest ja nende hind on natuke kallim. Soovitame alati enne sõidu alustamist hinnas eelnevalt kokku leppida **Autorent. NB! Liiklus on vasakpoolne!** Kui juht on alla 25-aasta vana, siis peab ta olema omanud juhiluba vähemalt 3 aastat. Arvestama peab sellega, et rendiautoga Türgi poolele minnakse omal riisikol ja vastutusel. Kuivõrd Türgi Põhja-Küprose vabariiki ei tunnista peale Türgi ükski maailma riik, siis puuduvad seal ka välisriikide saatkonnad, kuhu häda korral pöörduda. Nõutav on ka autokindlustus (u 25 €), mille saate osta piirilt. Asjaajamine sealse kindlustusfirmaga on teie omal vastutusel.

Vaatamisväärsused: Limassol ehk kreekapäraselt Lemesos on suuruselt teine linn Küprosel, mis on aastate jooksul kujunenud populaarseks turismikeskuseks. Tänapäeva Limassol on samanimelise ringkonna halduskeskus ning siin asub Vahemere piirkonna suurim transiidisadam. Limassol jaguneb kaheks osaks: stiilsete kohvikute, restoranide, baaride ja kauplustega vanalinnaks (Palia Yitonia), mis paikneb endises Türgi linnajaos, ümber vana kalasadama ning kuurordikeskuse. Vanalinn on populaarne piirkond nii turistide kui ka kohalike hulgas – söögi- ja joogikohti on igale maitsele, samas toimub ka vilgas kaubandustegevus. Kuurordikeskus e **Yermasogeia** on eraldi linnaosa, mis paikneb vanalinnast u 3 km idas. Limassoli kuurordi ööelu jääb alla vaid Agia Napa omale, tants ja trall kestab samuti öhtust varajaste hommikutundideni. Huvitavaid kohti leiab ka ajalooahuviline – **Limassoli piirkondlik arheoloogiamuseum** esitleb selle piirkonna muinasleide alates 4-5. saj.1228. a rajatud ja 19. sajandil türklaste poolt ümber ehitatud Limassoli kindluses abiellusid ammustel aegadel kuningas **Richard Lövisüda** ja **kuninganna Berengaria**. Käesoleval ajal on kindluse ruumides keskaega käsitlev muuseum. Ligi 300 erineva looma-linnuliigiga **Limassoli loomaaed** asub rannapromenaadi lähistel. Siin on **loodusloomuseum** ja **hariduskeskus**, kus näidatakse loodusteemalisi filme. Loomaaia territooriumil on ka eraldi osa lastele. 11 km kaugusel Limassoli keskusest idas, Amathuse piirkonnas, asuvad saare ühe tähtsaima antiikaegse kuningriigi varemed. Arheoloogiliste väljakaevamiste käigus leitud esemed viitavad inimasustusele ligi 14. saj. e.Kr. Siin võib näha **Aphrodite templi varemeid** ning kreeka-foiniikia hauakambreid.15. sajandil rajatud Kolossi kindlus asub Limassolist lääne pool, **Kolossi külas**. Just siin hakati valmistama kuulsat Commandaria veini, mis ongi nime saanud sõjaväe juhtkonna „*grand commanderie*“ järgi. Kolossi maad olid viljakad ja siin kasvatati peale viinamarjade ka puuvilla, oliive ja suhkruroogu, mida eksporditi erinevatesse Vahemere piirkondadesse ning kaugemalegi.

Curium oli üks saare vanimaid kuningriike, mis oli asustatud kreeklaste poolt juba u 1200. a e.Kr. Arheoloogiliste väljakaevamiste käigus on päevalvalgele toodud palju huvitavaid leide, mida võib näha nii Küprosel kui paljude teiste riikide muuseumites. Kindlasti tasub jalutada Curiumi teatri

iidsetel kividel ja külastada kaunite mosaiikpõrandatega Eustoliose maja varemeid. Samas piirkonnas asuvad ka ristirüütlite ajast pärit Kolossi kindlus ning Apollo templi varemed.

Petra tou Romiou – Afrodite sünnipaik. Saare lõunarannikul asub looduslikult kaunis lahesopp, mis on tuntud Afrodite sünnipaigana. Legendi kohaselt sündis just siin merevahust Kreeka mütoloogia ilu- ja armastusejumalanna. Usutakse, et kui südaööl teatud arv kordi meres paikneva kivi ümber ujuda, säilitatakse igavene noorus.

Troodose mäemassiiv on saare üks kaunimaid looduslikke piirkondi – seedripuusalud, idüllilised mägikülad ja ligi 20 erinevat matkarada, mis annavad suurepärase võimaluse tutvuda Küprosega väljaspool rannikuäärseid turismipiirkondi. Siin asub ka saare kõrgeim tipp **Olympos**, mis paikneb 1951 m kõrgusel üle merepinna. Troodose rüpest leiab sellised veinikülad nagu Omodos, Kilani, Laneia, kus saab proovida ja kaasa osta nii veine kui ka Küprose kangemat jooki – zivaniat. Kykko klooster. Klooster on rajatud 11. sajandil ning paikneb ligi 1318 m kõrgusel Troodose mägedes. Küproslaste jaoks on see üks tähtsamaid religioosseid keskusi, kuhu saabub aastaringelt palju palverändureid. Siin alustas oma vaimulikuelu hilisem Küprose vabariigi president Makarios III, kelle viimane puhkepaik asub u 3 km klostrikompleksist läänes. Kykkos on võimalik näha suurepäraseid bütsantsi ikoone, külastada muuseumit ja nautida selle paiga erilist atmosfääri. Kindlasti tasub meeles pidada, et kirikusse-kloostritesse minekuks tuleb sobivalt riietuda.

Akamas. Piirkond saare lääneosas, millega on põnev tutvuda näiteks džibisafari käigus. Teid ootavad kurvilised mägiteed, huvitav loodus, kilpkonnarannik Lara Bay ning Aphrodite kumbluspaik. Ringsõidu vältel avanevad mägede vahelt ka kaunid merevaated.

Lefkara. See on käsitööküla umbes 10 km pealinnast Nicosiast lõunas. Lefkara on läbi aegade olnud kuulnud oma pitsiheelajate poolest. Ajaloolise pärimuse järgi vaimustus kuulus Itaalia kunstnik Leonardo da Vinci Küprosel viibides lefkara pitsidest ning viis siit ka näidise kaasa. Selle näidise alusel valmistati Milaano katedraali altarikaunistused. Kuulsatetel lefkara pitsidel on lausa oma nimetus – „lefkaritika“. Lefkaras tasub külastada ka **Püha Risti kirikut, käsitöömuseumi** ja tutvuda kohalike hõbesepade valmistatud kauniste ehetega.

Pealinn Nicosia, kreekapäraselt Lefkosia, on Küprose pealinn keskajast alates. Piirkond, mida tunti ka Podromose nime all, oli asustatud juba ligi 5000 aastat tagasi. Alates 1974. a on linn nn roheline joonega pooleks jagatud, seda peavad oma pealinnaks nii Küprose Vabariik kui ka rahvusvaheliselt tunnustamata Põhja-Küprose Türgi Vabariik. Nicosias asuvad vabariigi valitsus ja diplomaatilised esindused, ülikool. Pealinnas leiavad aset tähtsamad kultuuriüritused. Kitsaste tänavatega ajalooline vanalinn pakub põnevaid avastusi – siin on huvitavaid muuseumi, kirikuid ja rohkelt erinevaid kunstigaleriisid ning suveniirikauplusi. Laiki Yitonia (vanalinn) on ümbritsetud veneetslaste poolt 16. saj rajatud linnamüüri, mis on üle 4 km pikk ja selles on kolm väravat – Pafose, Kyrenia ja Famagusta väravad. Nicosia muuseumid. Ajaloohuvilistel tasuks kindlasti külastada **Küprose muuseumi**, kus on rikkalik väljapanek erinevaid arheoloogilisi leide neoliitikumist kuni bütsantsi valitsemisajani saarel. **Bütsantsi muuseum** (tuntud ka ikoonimuuseumi nimetuse all) pakub suurepärase võimaluse nautida erinevate koolkondade ikoone, milledest vanimad pärinevad 8. sajandist. **Rahvakunstimuuseumis** on väljapanek 19-20. saj tarbeesemetest, rõivastest, keraamikast. Omapärane ja huvitav on ka **Leventise muuseum**, mis rajatud Leventiste perekonna poolt. **Korneriose maja** on üks tähtsamaid Veneetsia aegseid ehitisid (rajatud 18. sajandil), kus algsest elas *dragoman* (rahukohtunik), tänapäeval on hoonesse rajatud etnograafia-muuseum.

Nicosia kirikud. Agios Yoannise (Püha Johannese) kirik on ehitatud 1662. a tollase piiskopi Nikiforase poolt. Kirikus on hästi säilinud seinamaalid. **Chysaliniotissa kirik** – vanim bütsantsi kirik Nicosias, rajatud 1450. a kuninganna Helena Paleologose juhtimisel. Huvipakkuvad on ka franko-bütsantsi stiilis 17. saj pärit **Triptotise kirik** oma rikkaliku sisekujunduse ja kauni hõbedast ikonostaasiga ning **Phaneromeni kirik**, mille marmormausoleumi on maetud 1821. a Kreeka iseseisvussõja jooksul tapetud vaimulikud. Nicosias on ka mitmeid islamivalitsete ajast jäänud hooned, näiteks **Omeryeh mošee** (endine Santa Maria kirik) , mis rajatud 1571. a Mustafa pasha poolt ja selles olla puhunud prohvet Omar.

Nicosia-Limassoli tee alguses (Athalassa avenue) on **Küprose Käsitöökeskus**, mille tegevust toetab riik. Siin täiustatakse ja edendatakse käsitööoskusi, õpitakse uusi tehnikaid. Valminud

esemeid müüakse saare erinevates piirkondades.

Soovi korral on võimalik minna ka üle demarkatsiooniliini, türklastele kuuluvale poolele, selleks on vaja aga kaasa võtta isikut tõendav dokument.

Larnaka asub saare lõunarannikul ja on Küprosel tähtsuselt teine kaubasadam ning suuruselt neljas linn. Linnakeskuses leidub mõnusaid söögikohti, kohvikuid ja poekesi. Linna tunti juba 14. saj e.Kr, sel ajal Kitioni nime all. Tänapäeval on tegemist populaarse turismikeskuse ja transpordisõlmega – Larnakast lõunas asub Küprose suurim rahvusvaheline lennujaam. Larnaca Bay'ks kutsutav turismikuurort paikneb mere ääres, Larnaca linnast u 6 km kaugusel. Kuulsaimad vaatamisväärsused on **Antiik-Kitioni varemed** – Kreekast saabunud ahaialased rajasid 13. saj e.Kr. siia 5 templit ja linnamüürid. **Soolajärv** asub lennujaama läheduses, suviti kuiv, talveperioodil täitub veega ja seal talvituvad flamingod. Kunagi kaevandati järvest ka soola, tänapäeval enam mitte. **Hala Sultan Tekke mošee** asub u 5 km kaugusel Larnaka lennujaamast,

soolajärve kaldal. Siin on **Umm Harami** – prohvet Muhamedi kasuema haud. Avatud ainult tähtsamate islami pühade puhul. Larnaka linna tähtsaim kirik on **Agios Lazaros** (Püha Laatsaruse kirik), mis on rajatud Püha Laatsaruse haua kohale.

Head puhkust!